

Koşma: Halk şairlerinin kendilerine özgü bir ezgiyle söyledikleri şiiirlerdir. Duyguların etkili ve coşkun bir anlatımla dile getirildiği koşmalarda genellikle aşk, tabiat, ölüm gibi temalar işlenir.

Bu koşmanın teması

KOŞMA

Vara vara vardım ol kara taşa
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Nice sultanları tahttan indir-di
Nicesinin gül benzini soldurdu
Nicelerin gelmez yola gönder-di
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Karac'oğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Karacaoğlan

Kafiye (Uyak): Şiirde dize sonlarında tekrarlanan, ahenk oluşturan, aynı görevde olmayan ancak benzeşen ses ve hecelere **kafiye** denir. Benzeşen seslerin sayısına ve kelimelerin anlamına göre türlere ayrılır. Tek ses benzerliğine **yarım kafiye**, iki ses benzerliğine **tam kafiye**, üç veya daha fazla ses benzerliğine **zengin kafiye** adı verilir. **Cinaslı kafiye** ise yazılışları ve söylenişleri aynı, anlamları farklı sözcüklerin benzerliğine dayanır.

Redif: Şiirde dize sonlarında tekrarlanan, aralarında ses benzerliği olan, görevleri ve anlamları aynı sözcük veya eklere **redif** denir.

Bu koşmanın kafiye ve redifleri

-aş:

-a:

-r:

-di:

-ç:

-ilmez:

Nazım Birimi: Şiirde anlam bütünlüğünü sağlayan ve şiiri oluşturan en küçük dize topluluğuna **nazım birimi** adı verilir.

Bu koşmanın nazım birimi

Mahlas: Şiirde şairin kullandığı takma ada **mahlas** denir. Halk şiiri geleneğinde **tapşırma** olarak da ifade edilir. Türk halk şiiri ve divan şiirinde şairler, genellikle şiirin son bölümünde **mahlas/tapşırma** kullanır.

Ölçü: Şiirdeki dizelerin hece sayısına veya hecelerin ses değeri bakımından denkliliğine dayanan ahenk unsuruna **ölçü** denir. **Hece ölçüsü**, şiiri oluşturan dizelerin hece sayısı bakımından eşitliğine dayanır. **Aruz ölçüsünde** dizelerdeki hecelerin ses değeri açısından denkliliği esas alınır. **Serbest ölçüde** ise herhangi bir ölçüye bağlı kalınmaz.

Bu koşmanın ölçüsü

Nakarat: Şiiri oluşturan bölümlerin sonunda tekrarlanan dizelere **nakarat** denir. Halk şiirinde ise tekrarlanan bu dizelere **kavuştak** adı verilir.

